

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 185 (XXIX) — Nr. 955

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Luni, 4 decembrie 2017

SUMAR

<u>Nr.</u>	<u>Pagina</u>
DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE	
Decizia nr. 497 din 4 iulie 2017 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 159 alin. (5) și (6) din Legea nr. 207/2015 privind Codul de procedură fiscală, precum și ale art. 4 alin. (4) din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004	2–6
Decizia nr. 504 din 4 iulie 2017 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 6 lit. d) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 51/2008 privind ajutorul public judiciar în materie civilă	7–8
Decizia nr. 550 din 13 iulie 2017 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 253 ¹ alin. 1 din Codul penal din 1969 și ale art. 301 alin. (1) și art. 446 alin. (1) și (2) din Codul penal	9–12
Decizia nr. 606 din 28 septembrie 2017 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 64 lit. i) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 23/2008 privind pescuitul și acvacultura	12–15
ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE	
243. — Ordin al ministrului pentru românii de pretutindeni privind modificarea anexei nr. 13 la Ghidul beneficiarului — 2017, aprobat prin Ordinul ministrului pentru românii de pretutindeni nr. 2/2017	16

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE**CURTEA CONSTITUȚIONALĂ****DECIZIA Nr. 497**

din 4 iulie 2017

**referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 159 alin. (5) și (6)
din Legea nr. 207/2015 privind Codul de procedură fiscală, precum și ale art. 4 alin. (4)
din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004**

Valer Dorneanu	— președinte
Marian Enache	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Simona-Maya Teodoroiu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Ionița Cochintu	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Luminița Nicolescu.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 159 alin. (5) și (6) din Legea nr. 207/2015 privind Codul de procedură fiscală, precum și ale art. 4 alin. (4) din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004, excepție ridicată, din oficiu, de instanța de judecată în Dosarul nr. 167/32/2016 al Judecătoriei Bacău — Secția civilă și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 679D/2016.

2. La apelul nominal se constată lipsa părților. Procedura de citare este legal îndeplinită.

3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care pune concluzii de respingere a excepției de neconstituționalitate, ca neîntemeiată. În acest sens arată că, din interpretarea dispozițiilor art. 159 alin. (5) și alin. (6) din Legea nr. 207/2015, rezultă că certificatul de atestare fiscală trebuie prezentat la încheierea actului de înstrăinare a dreptului de proprietate asupra unor bunuri. Astfel, proprietatea nu poate fi vândută, neputându-se vorbi de o limitare a dreptului de proprietate al eventualului cumpărător, atât timp cât transferul dreptului de proprietate nu a operat. De altfel, chiar dreptul de proprietate obligă la respectarea celorlalte sarcini ce revin proprietarului, iar contribuția la cheltuielile publice prin impozite și taxe este una dintre îndatoririle fundamentale ale cetățenilor. Cu privire la celelalte dispoziții criticate, arată că, în jurisprudența sa, Curtea Constituțională a statuat că orice persoană interesată poate sesiza instanțele judecătorești în cazul în care consideră că drepturile, libertățile sau interesele sale legitime au fost încălcate, competența de a stabili regulile de desfășurare a procesului în fața instanțelor de judecată revenindu-i legiuitorului, în aplicarea dispozițiilor constituționale ale art. 126. Astfel, prin acest mod de legiferare nu este vătămat dreptul persoanelor și nu sunt încălcate dispozițiile constituționale invocate din susținerea excepției.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

4. Prin Încheierea din 27 aprilie 2016, pronunțată în Dosarul nr. 167/32/2016, **Judecătoria Bacău — Secția civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 159 alin. (5) și alin. (6) din Legea nr. 207/2015 privind Codul de procedură fiscală, precum și ale art. 4 alin. (4) din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004**, excepție ridicată, din oficiu, de instanța de

judecată, într-o cauză având ca obiect soluționarea unei cereri prin care se solicită obligarea vânzătorului unui autovehicul de a achita eventualele datorii către administrația financiară și de a solicita un certificat de atestare fiscală — care ulterior să poată fi utilizat în vederea înmatriculării autoturismului, iar în caz de refuz a îndeplinirii acestor obligații, instanța să pronunțe o hotărâre potrivit căreia cumpărătorul să poată îndeplini formalitățile de înmatriculare.

5. În motivarea excepției de neconstituționalitate, instanța de judecată susține, în esență, că dispozițiile art. 159 alin. (5) și alin. (6) din Legea nr. 207/2015 privind Codul de procedură fiscală sunt contrare prevederilor art. 1 alin. (5) și art. 44 din Constituție și ale art. 1 alin. (1) din Primul Protocol adițional la Convenția pentru apărarea drepturilor și a libertăților fundamentale, iar dispozițiile art. 4 alin. (4) din Legea nr. 554/2004 sunt contrare prevederilor art. 21 alin. (3), art. 124 alin. (3) și ale art. 126 alin. (6) din Constituție.

6. Se consideră că dispozițiile art. 159 alin. (5) și alin. (6) din Legea nr. 207/2015 privind Codul de procedură fiscală sunt neconstituționale, deoarece instituie în sarcina vânzătorului unei clădiri, unui teren sau mijloc de transport obligația de a prezenta un certificat de atestare fiscală pentru înstrăinare, sub sancțiunea nulității actului de înstrăinare, însă textul nu prevede unde trebuie vânzătorul să prezinte acest certificat și nici momentul la care trebuie prezentat, respectiv anterior sau ulterior vânzării. În acest context, se face referire la jurisprudența Curții Constituționale cu privire la constituționalitatea măsurilor prin care se condiționează înstrăinarea dreptului de proprietate asupra clădirilor, terenurilor și a mijloacelor de transport de stingerea tuturor creanțelor fiscale ale titularului dreptului de proprietate, fapt ce nu echivalează cu instituirea unei incapacități de a vinde bunul în cauză, ci, din contră, o asemenea condiționare este menită să asigure în mod eficient îndeplinirea unei obligații legale și constituționale a persoanelor fizice sau juridice, și anume plata sarcinilor fiscale, indiferent de natura lor, la bugetele locale. Față de acestea, se apreciază că lipsa certificatului de atestare fiscală nu afectează dreptul de dispoziție, iar înstrăinarea este valabilă. Mai mult, dacă s-ar accepta că neplata oricărei obligații fiscale de către vânzător afectează validitatea actului juridic, s-ar pune în pericol grav siguranța circuitului civil, atât timp cât această condiție nu este clar prevăzută de legea comună în materia actelor civile, respectiv Codul civil.

7. Se arată că toate consecințele neîndeplinirii de către vânzător a obligațiilor fiscale se produc împotriva cumpărătorului, deoarece acestuia i se refuză înmatricularea vehiculului pe numele său, și nu se răsfrâng asupra vânzătorului, în sensul de a-l determina să își achite obligațiile. Este greu de înțeles cum asigură aceste norme îndeplinirea obligațiilor fiscale de către vânzător, atât timp cât acesta nu suferă nicio constrângere.

8. Dat fiind că norma criticată nu prevede în mod concret care este sancțiunea pe care o suportă vânzătorul în caz de neconformare, nu explică obligația pe care vânzătorul o are, nu precizează unde și când trebuie prezentat certificatul de atestare fiscală, nu este suficient de clară și previzibilă, aceasta nu întrunește criteriile menționate în Legea nr. 24/2000 privind

normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, precum și în jurisprudența Curții Constituționale și a Curții Europene a Drepturilor Omului în materia calității legii. În acest context, se consideră că sunt încălcate și prevederile constituționale și convenționale cu privire la dreptul de proprietate al dobânditorului prin absența descrierii explicite a comportamentului pe care acesta trebuie să îl adopte într-o asemenea situație.

9. De asemenea, se consideră că prevederile art. 4 alin. (4) din Legea nr. 554/2004 sunt contrare dispozițiilor constituționale art. 21 alin. (3), art. 124 alin. (3) și ale art. 126 alin. (6) din Constituție. Prin excluderea actelor administrative cu caracter normativ din sfera de control pe calea excepției de nelegalitate s-a urmărit un scop legitim, respectiv asigurarea securității raporturilor juridice și respectarea competențelor specializate. Însă, în practică, starea de incertitudine privind legalitatea unui act administrativ determină necesitatea verificării legalității actului administrativ cu caracter normativ pe calea excepției de nelegalitate, în mod asemănător cu situația în care starea de îndoială cu privire la constituționalitatea unei legi sau a unei ordonanțe determină verificarea constituționalității acestor acte pe calea excepției de neconstituționalitate. Astfel, incertitudinea privind legalitatea actului administrativ poate să aparțină părților, caz în care au la dispoziție calea cererii în anulare, sau chiar instanței de judecată, care nu are la dispoziție niciun mijloc procedural pentru rezolvarea unei asemenea probleme. În asemenea situații, instanța are două posibilități, respectiv aplică dispozițiile legale chiar dacă acestea contravin în mod flagrant prevederilor legale de rang superior sau refuză aplicarea lor pe motiv că sunt nelegale. Față de acestea, consideră că se încalcă principiul legalității, judecătorul neputând aplica normele de rang superior, ceea ce este contrar prevederilor care consacră independența judecătorilor și supunerea acestora în fața legii, coroborate cu obligația la respectarea legii și cu interesul părților de a beneficia de un proces echitabil în care să fie analizate toate aspectele cauzei, inclusiv legalitatea unui act administrativ.

10. Așadar, pentru respectarea dreptului părților la un proces echitabil, se impune a se admite excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 4 alin. (4) din Legea nr. 554/2004 și a se constata că aceste prevederi sunt constituționale în măsura în care se interpretează că actele administrative cu caracter normativ nu pot forma obiect al excepției de nelegalitate la cererea părților, ci doar dacă excepția este invocată din oficiu de instanță. Controlul judecătoresc al actelor administrative cu caracter normativ se exercită de către instanța de contencios administrativ în cadrul acțiunii în anulare, în condițiile prevăzute de prezenta lege, sau în cadrul excepției de nelegalitate, la cererea instanței care judecă o pricină. Astfel, i se recunoaște posibilitatea instanței care judecă procesul să sesizeze instanța de contencios administrativ competentă cu soluționarea excepției de nelegalitate a actului respectiv, atunci când are dubii cu privire la legalitatea unui act administrativ cu caracter normativ aplicabil într-o cauză.

11. Potrivit dispozițiilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

12. **Guvernul** apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată.

13. **Avocatul Poporului** consideră că prevederile criticate sunt constituționale.

14. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului** nu au comunicat punctele lor de vedere cu privire la excepția de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctele de vedere ale Guvernului și Avocatului Poporului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile legale

criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

15. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze prezenta excepție.

16. **Obiectul excepției de neconstituționalitate** îl constituie dispozițiile art. 159 alin. (5) și (6) din Legea nr. 207/2015 privind Codul de procedură fiscală, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 547 din 23 iulie 2015, cu modificările și completările ulterioare, precum și ale art. 4 alin. (4) din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1.154 din 7 decembrie 2004, cu modificările și completările ulterioare, texte ce au următorul cuprins:

— Art. 159 alin. (5) și (6) din Legea nr. 207/2015: „(5) Pentru înstrăinarea dreptului de proprietate asupra clădirilor, terenurilor și a mijloacelor de transport, proprietarii bunurilor ce se înstrăinează trebuie să prezinte certificate de atestare fiscală prin care să se ateste achitarea tuturor obligațiilor de plată datorate bugetului local al unității administrativ-teritoriale în a cărei rază se află înregistrat fiscal bunul ce se înstrăinează, potrivit alin. (2). Pentru bunul ce se înstrăinează, proprietarul bunului trebuie să achite impozitul datorat pentru anul în care se înstrăinează bunul, cu excepția cazului în care pentru bunul ce se înstrăinează impozitul se datorează de altă persoană decât proprietarul.

(6) Actele prin care se înstrăinează clădiri, terenuri, respectiv mijloace de transport, cu încălcarea prevederilor alin. (5), sunt nule de drept.”;

— Art. 4 alin. (4) din Legea nr. 554/2004: „(4) Actele administrative cu caracter normativ nu pot forma obiect al excepției de nelegalitate. Controlul judecătoresc al actelor administrative cu caracter normativ se exercită de către instanța de contencios administrativ în cadrul acțiunii în anulare, în condițiile prevăzute de prezenta lege.”

17. În susținerea neconstituționalității acestor dispoziții legale sunt invocate prevederile constituționale ale art. 1 alin. (5) în componenta privind calitatea legii, art. 21 alin. (3) referitor la dreptul părților la un proces echitabil, art. 44 privind dreptul de proprietate privată, art. 124 alin. (3) potrivit căruia judecătorii sunt independenți și se supun numai legii și ale art. 126 alin. (6) referitor la garantarea controlului judecătoresc al actelor administrative pe calea contenciosului administrativ, precum și prevederile art. 1 alin. (1) din Primul Protocol adițional la Convenția pentru apărarea drepturilor și a libertăților fundamentale.

18. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea observă că soluția legislativă cuprinsă la art. 159 alin. (5) și (6) din Legea nr. 207/2015 privind Codul de procedură fiscală s-a regăsit și în vechea reglementare, respectiv la art. 113 alin. (4) și (5) din Ordonanța Guvernului nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 513 din 31 iulie 2007, prevederi care au fost supuse controlului de constituționalitate, Curtea pronunțându-se prin mai multe decizii, spre exemplu, Decizia nr. 1.021 din 14 iulie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 711 din 10 octombrie 2011, Decizia nr. 47 din 12 februarie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 204 din 10 aprilie 2013, și Decizia nr. 523 din 5 iulie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 34 din 12 ianuarie 2017, prin care a respins, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate.

19. Dispozițiile art. 159 alin. (5) și (6) din Legea nr. 207/2015 privind Codul de procedură fiscală fac parte din titlul VII — *Colectarea creanțelor fiscale* — iar, în sensul acestui titlu, colectarea creanțelor fiscale reprezintă totalitatea activităților care au ca scop stingerea creanțelor fiscale [art. 152 alin. (1)]. În scopul exercitării activității de colectare a creanțelor fiscale, organul fiscal organizează, pentru fiecare contribuabil/plătitor, evidența creanțelor fiscale și modul de stingere a acestora.

Evidența se organizează pe baza titlurilor de creanță fiscală și a actelor referitoare la stingerea creanțelor fiscale. Contribuabilul/Plătitorul are acces la informațiile din evidența creanțelor fiscale, la cererea acestuia, adresată organului fiscal competent [art. 153 alin. (1) și (2)]. Creanțe fiscale sunt scadente la expirarea termenelor prevăzute de Codul fiscal sau de alte legi care le reglementează [art. 154 alin. (1)], existând și alte prevederi speciale privind scadența și declararea creanțelor fiscale, precum și termenele de plată și care sunt cuprinse, spre exemplu, la art. 155 și art. 156 din prezentul Cod de procedură fiscală. Astfel, obligațiile fiscale pentru care s-a împlinit scadența sau termenul de plată, precum și diferențele de obligații fiscale principale și accesorii stabilite prin decizie de impunere, chiar dacă pentru acestea nu s-a împlinit termenul de plată prevăzut de lege, sunt considerate obligații fiscale restante potrivit art. 157 din Codul de procedură fiscală.

20. În acest context, Curtea observă că, în virtutea art. 56 alin. (1) din Constituție cu privire la obligația cetățenilor de a contribui, prin impozite și taxe, la cheltuielile publice, precum și a preocupării statului în a găsi metode eficiente pentru a determina contribuabilul să își execute obligațiile fiscale, legiuitorul a instituit mai multe măsuri legale. Astfel, spre exemplu, prin dispozițiile criticate în prezenta cauză, respectiv art. 159 alin. (5) și (6) din Legea nr. 207/2015, legiuitorul a prevăzut că, pentru înstrăinarea dreptului de proprietate asupra clădirilor, terenurilor și a mijloacelor de transport, proprietarii bunurilor ce se înstrăinează trebuie să prezinte certificate de atestare fiscală prin care să se ateste achitarea tuturor obligațiilor de plată datorate bugetului local al unității administrativ-teritoriale în a cărei rază se află înregistrat fiscal bunul ce se înstrăinează. Pentru bunul ce se înstrăinează, proprietarul bunului trebuie să achite impozitul datorat pentru anul în care se înstrăinează bunul, cu excepția cazului în care pentru bunul ce se înstrăinează impozitul se datorează de altă persoană decât proprietarul. Actele prin care se înstrăinează clădiri, terenuri, respectiv mijloace de transport sunt nule de drept dacă nu sunt respectate cerințele referitoare la certificate de atestare fiscală prin care să se ateste achitarea tuturor obligațiilor de plată datorate bugetului local al unității administrativ-teritoriale în a cărei rază se află înregistrat fiscal bunul ce se înstrăinează.

21. Referitor la certificatul de atestare fiscală, Curtea constată că, potrivit Codului de procedură fiscală [art. 158 și art. 159], acesta poate fi „*certificat de atestare fiscală emis de organul fiscal central*” și „*certificat de atestare fiscală emis de organul fiscal local*”, iar acesta din urmă, care face obiectul discuției în prezenta cauză, se emite de organul fiscal local, la solicitarea contribuabilului/plătitorului, la solicitarea autorităților publice, în cazurile și în condițiile prevăzute de reglementările legale în vigoare, precum și la solicitarea notarului public, conform delegării date de către contribuabil. Astfel, certificatul de atestare fiscală se eliberează pe baza datelor cuprinse în evidența creanțelor fiscale a organului fiscal local și cuprinde obligațiile fiscale restante și, după caz, obligațiile fiscale scadente până în prima zi a lunii următoare depunerii cererii, precum și alte creanțe bugetare individualizate în titluri executorii emise potrivit legii și existente în evidența organului fiscal local în vederea recuperării, potrivit art. 159 alin. (1) și (2) din același cod.

22. În aplicarea prevederilor legale mai sus menționate, a fost emis Ordinul președintelui Agenției Naționale de Administrare Fiscală nr. 3.654/2015 privind aprobarea procedurii de eliberare a certificatului de atestare fiscală, a certificatului de obligații bugetare, precum și a modelului și conținutului acestora, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 954 din data de 23 decembrie 2015, prin care este detaliată întreaga procedură de eliberare a acestor certificate de atestare fiscală.

23. Mai mult, spre exemplu, potrivit prevederilor art. 228 alin. (1) și (2) din Regulamentul de aplicare a Legii notarilor publici și a activității notariale nr. 36/1995, aprobat prin Ordinul ministrului justiției nr. 2.333/C/2013, publicat în Monitorul Oficial

al României, Partea I, nr. 479 din 1 august 2013, cu modificările și completările ulterioare, în vederea autentificării actelor juridice constitutive sau translativ de drepturi reale imobiliare, notarul public este obligat să verifice situația juridică a bunului imobil, sarcinile bunului. În aplicarea acestor prevederi, notarul public va solicita părților prezentarea titlurilor de proprietate ale înstrăinătorului și, după caz, va obține în numele și pe cheltuiuala acestuia certificatul de sarcini sau extrasul de carte funciară de autentificare. Notarul public va putea obține, în numele și pe cheltuiuala părților, certificatul de atestare fiscală, precum și documentația cerută de alte legi speciale.

24. De asemenea, în ceea ce privește procedura înmatriculării, înregistrării sau radierii autovehiculelor, în aplicarea dispozițiilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 670 din 3 august 2006, cu modificările și completările ulterioare, precum și a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 63/2003 privind organizarea și funcționarea Ministerului Administrației și Internelor, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 462 din 28 iunie 2003, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 604/2003, cu modificările și completările ulterioare, a fost emis Ordinul ministrului administrației și internelor nr. 1.501/2006 privind procedura înmatriculării, înregistrării, radierii și eliberarea autorizației de circulație provizorie sau pentru probe a vehiculelor, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 941 din 21 noiembrie 2006, cu modificările și completările ulterioare. La art. 8 din acest ordin (modificat și completat prin Ordinul ministrului afacerilor interne nr. 58/2017 pentru modificarea și completarea unor acte normative privind proceduri referitoare la înmatricularea vehiculelor și permisul de conducere, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 431 de 12 iunie 2017), se prevede și procedura privind transcrierea transiterii dreptului de proprietate asupra unui vehicul, care se efectuează, printre altele, în baza unor documente: cererea noului proprietar, al cărei model este prevăzut în anexă (...); fișa de înmatriculare a vehiculului, al cărei model este stabilit conform reglementărilor legale, semnată de fostul și noul proprietar, vizată de organele fiscale competente ale autorităților administrației publice locale. În cazul fostului proprietar al vehiculului se poate depune certificatul de atestare fiscală emis de autoritățile administrației publice locale, situație în care nu mai este necesară depunerea fișei de înmatriculare; cartea de identitate a vehiculului, în original și în copie; documentul care atestă dreptul de proprietate al solicitantului asupra autovehiculului sau remorcii, în forma prevăzută de lege la data dobândirii dreptului de proprietate, în original și în copie; copia documentului de asigurare obligatorie de răspundere civilă pentru prejudicii produse prin accidente de circulație, în termenul de valabilitate a acesteia; certificatul de înmatriculare al fostului proprietar, în care acesta a înscris transiterii dreptului de proprietate etc. Transcrierea dreptului de proprietate asupra vehiculului se comunică în termen de 30 de zile, de către autoritatea care a efectuat-o, organului fiscal competent al autorității administrației publice locale.

25. Ca atare, pentru a se da eficiență prevederilor constituționale cu privire la contribuții financiare, coroborate cu cele ale Codului de procedură fiscală, în virtutea prevederilor constituționale care dau posibilitatea reglementării prin acte de nivel infra legal, au fost adoptate diverse acte normative care să precizeze, chiar în detaliu, unele aspecte referitoare la modul în care pot fi interpretate și aplicate prevederile legale criticate în cauza de față, în mod special cu privire la certificatul de atestare fiscală.

26. Așadar, prin art. 159 alin. (5) și (6) din Legea nr. 207/2015, legiuitorul a stabilit o condiție, cu caracter general, ce trebuie îndeplinită la înstrăinarea dreptului de proprietate asupra clădirilor, terenurilor și a mijloacelor de transport, respectiv prezentarea certificatului de atestare fiscală prin care să se ateste achitarea tuturor obligațiilor de plată datorate bugetului local al unității administrativ-teritoriale în a cărei rază

se află înregistrat fiscal bunul ce se înstrăinează. Astfel, actele încheiate în acest sens, cu nerespectarea acestei condiții, sunt nule de drept, iar actele normative infralegale exemplificate mai sus expun, în concret, situațiile cu privire la utilizarea/prezentarea certificatului de atestare fiscală.

27. Curtea reține că sancțiunea nulității actului juridic intervine pentru nerespectarea condițiilor de validitate de fond sau de formă la momentul încheierii acestuia, potrivit Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, republicată. Prin urmare, certificatul de atestare fiscală trebuie să existe și să fie prezentat la momentul încheierii actului juridic privind înstrăinarea dreptului de proprietate asupra bunurilor menționate în prevederile art. 159 alin. (5) din Legea nr. 207/2015, în locul unde, potrivit legii, se încheie acesta.

28. Față de cele prezentate, în ceea ce privește excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 159 alin. (5) și alin. (6) din Legea nr. 207/2015, în raport cu art. 1 alin. (5) din Constituție, Curtea constată că aceasta este neîntemeiată, deoarece textele criticate îndeplinesc condițiile de calitate legii, astfel cum acestea au fost dezvoltate în jurisprudența Curții Constituționale, spre exemplu prin Decizia nr. 363 din 7 mai 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 495 din 6 iulie 2015, paragrafele 16—19 și 26—27, respectiv cerințele de previzibilitate, claritate, precizie și accesibilitate, specifice standardului calității legii, precum și în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului care a fost avută în vedere de instanța de contencios constituțional la pronunțarea deciziilor în această materie.

29. Ca atare, dispozițiile criticate reglementează, în mod clar și precis, conduita pe care trebuie să o urmeze părțile aflate în ipoteza normei legale, fiind accesibile, întrucât au fost aduse la cunoștință publică prin publicarea în Monitorul Oficial al României, Partea I, iar între normele legale și cele infralegale există atât o conexiune logică pentru a da posibilitatea destinatarilor acestora să determine conținutul domeniului reglementat, cât și o corespondență sub aspectul forței lor juridice, precum și reprezentarea consecințelor nerespectării acestor prevederi legale.

30. Astfel cum reiese chiar din art. 3 alin. (1) coroborat cu art. 2 alin. (1) din Legea nr. 207/2015, potrivit căreia codul de procedură fiscală constituie procedura de drept comun pentru administrarea creanțelor fiscale datorate bugetului general consolidat, indiferent de autoritatea care le administrează, cu excepția cazului când prin lege se prevede altfel, prevederile acestui cod constituie cadrul general în materie, iar un text de lege nu trebuie interpretat în mod singular, ci trebuie avută în vedere întreaga legislație care guvernează un anumit domeniu și conexiunile existente între acesta și situațiile speciale sau particulare de aplicare a acestuia, reglementate atât prin prevederi legale de rang primar, cât și prin normele de aplicare a acestora, astfel că normele criticate sunt în consonanță și cu prevederile Legii nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

31. În ceea ce privește pretinsa încălcare a dispozițiilor constituționale ale art. 44 privind dreptul de proprietate privată, Curtea, în jurisprudența sa, spre exemplu Decizia nr. 523 din 5 iulie 2016, precitată, paragraful 23, a reținut că, întrucât chiar textul constituțional referitor la garantarea dreptului de proprietate statornicește că limitele și conținutul acestuia sunt stabilite prin lege, exercitarea unui drept de către titularul său nu poate avea loc decât într-un anumit cadru, prestabilit de legiuitor, cu respectarea anumitor exigențe, cărora li se subsumează și instituirea unor condiții, care, dacă nu sunt respectate, fac ca valorificarea respectivului drept să nu mai fie posibilă. Astfel, de parte de a constitui o negare a dreptului în sine, exigențele impuse de textul de lege criticat dau expresie ordinii de drept, precum și drepturilor sau intereselor legitime ale altor persoane, cărora statul este ținut să le acorde ocrotire în egală măsură.

32. Curtea a statuat, cu valoare de principiu, spre exemplu prin Decizia nr. 1.069 din 14 iulie 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 567 din 14 august 2009, că impunerea unei astfel de obligații prevăzute de dispozițiile criticate este motivată de necesitatea creării unui climat de stabilitate și securitate juridică, precum și de preocuparea statului de a găsi metode eficiente pentru a determina contribuabilul să își execute obligațiile fiscale, indiferent de natura și cuantumul lor. O asemenea măsură este expresia obligației pozitive a statului de a asigura ritmicitatea și certitudinea alimentării bugetului general consolidat. Prin urmare, faptul că legiuitorul a condiționat înstrăinarea dreptului de proprietate asupra clădirilor, terenurilor și a mijloacelor de transport de stingerea tuturor creanțelor fiscale ale titularului dreptului de proprietate nu echivalează cu instituirea unei incapacități de a vinde bunul în cauză, ci, din contră, o asemenea condiționare este menită să asigure în mod eficient îndeplinirea unei obligații legale și constituționale a persoanelor fizice sau juridice, și anume plata sarcinilor fiscale, indiferent de natura lor, la bugetele locale. Așa fiind, Curtea a constatat că dispozițiile de lege care instituie obligativitatea dobândirii certificatului de atestare fiscală drept condiție pentru înstrăinarea dreptului de proprietate asupra clădirilor, terenurilor și a mijloacelor de transport sunt constituționale.

33. Considerente reținute de Curtea Constituțională în deciziile precitate sunt aplicabile *mutatis mutandis* și în ceea ce privește dispozițiile art. 159 alin. (5) și alin. (6) din Legea nr. 207/2015 privind Codul de procedură fiscală.

34. Mai mult, în ceea ce privește pretinsa încălcare a dreptului de proprietate al cumpărătorului, Curtea constată că, în virtutea prevederilor criticate, în lipsa certificatului de atestare fiscală, proprietatea nu poate fi vândută, iar, pentru potențialul cumpărător, nu se poate reține încălcarea dreptului de proprietate, câtă vreme acesta nu a fost transferat, mai ales că eventualul act de înstrăinare a dreptului de proprietate asupra bunurilor respective, încheiat cu nerespectarea prevederilor criticate, este nul de drept.

35. Față de cele prezentate, Curtea nu poate reține încălcarea prevederilor art. 44 din Constituție și ale art. 1 alin. (1) din Primul Protocol adițional la Convenția pentru apărarea drepturilor și a libertăților fundamentale, mai ales că aceste din urmă dispoziții convenționale privind protecția proprietății sunt strâns legate de dreptul statelor de a adopta legile necesare pentru a asigura plata impozitelor, contribuțiilor sau a amenzilor [a se vedea art. 1 alin. (2) din Primul Protocol adițional la Convenție].

36. În ceea ce privește excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 4 alin. (4) din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004, Curtea observă că prin Decizia nr. 267 din 7 mai 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 538 din 21 iulie 2014, a statuat că, în noua concepție a Legii nr. 76/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 365 din 30 mai 2012, se face o distincție între actele administrative cu caracter individual și cele cu caracter normativ. De asemenea, Curtea a reținut că, în privința actelor administrative cu caracter normativ, controlul judecătoresc se declanșează numai pe calea acțiunii directe în anulare întemeiate pe Legea nr. 554/2004, competența de soluționare aparținând secțiilor de contencios administrativ de la nivelul tribunalului, curții de apel sau instanței supreme. Datorită efectelor lor juridice normative, aceste categorii de acte beneficiază de un regim juridic diferit sub aspectul controlului de legalitate. Prin excluderea actelor administrative cu caracter normativ din sfera de control, pe calea excepției de nelegalitate, se urmărește un scop legitim, respectiv asigurarea securității raporturilor juridice și respectarea competenței instanțelor specializate. De asemenea, admiterea acțiunii în anulare a unui act administrativ cu caracter normativ produce efecte juridice *erga omnes*, spre deosebire de excepția de nelegalitate care produce efecte *inter partes*. Astfel, admiterea unei excepții de

nelegalitate produce efecte doar între părțile litigiului, actul administrativ producându-și în continuare efectele față de terți, pe când admiterea unei acțiuni în anulare a unui act administrativ cu caracter normativ produce efecte *erga omnes*, profitând tuturor subiecților de drept.

37. Totodată, Curtea observă că prevederile art. 4 alin. (4) din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004 sunt, pe de o parte, o transpunere la nivel infraconstituțional a prevederilor art. 126 alin. (6) din Constituție, potrivit căruia controlul judecătoresc al actelor administrative ale autorităților publice, pe calea contenciosului administrativ, este garantat, cu excepția actelor prevăzute de textul constituțional menționat mai sus, iar, pe de altă parte, acestea sunt norme de procedură, iar, conform art. 126 alin. (2) din Constituție, procedura de judecată este prevăzută numai prin lege, stabilirea unor reguli speciale de procedură, precum și a modalităților de exercitare a drepturilor procesuale fiind realizată de legiuitor în exercitarea competenței sale constituționale. În acest sens, potrivit jurisprudenței instanței de contencios constituțional, legiuitorul poate institui, în considerarea unor situații deosebite, reguli speciale de procedură, principiul accesului liber la justiție presupunând posibilitatea neîngrădită a celor interesați de a utiliza aceste proceduri, în formele și în modalitățile instituite de lege (a se vedea, spre exemplu, Decizia nr. 206 din 4 mai 2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 471 din 26 mai 2004, și Decizia nr. 1 din 8 februarie 1994, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 69 din 16 martie 1994). Mai mult, asigurarea dreptului la un proces echitabil presupune, în esență, egalitatea mijloacelor în ceea ce privește părțile, respectiv toate părțile procesului să aibă dreptul de a formula cereri, de a propune și de a administra probe și de a pune concluzii cu privire la toate problemele de fapt și de drept de care depinde corecta soluționare a litigiului, cu respectarea dreptului la apărare, prevăzut de art. 24 din Constituție (a se vedea, spre exemplu, Decizia nr. 320 din 14 septembrie 2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, 1027 din 8 noiembrie 2004).

38. Cu privire la principiul independenței judecătorului, astfel cum a fost interpretat în jurisprudența Curții Constituționale, spre exemplu prin Decizia nr. 873 din 25 iunie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 433 din 28 iunie 2010, Curtea a reținut că acesta prezintă două aspecte, și anume independența funcțională și independența personală. Independența funcțională presupune, pe de-o parte, ca organele care judecă să nu aparțină executivului sau legislativului, iar, pe

de altă parte, ca instanțele judecătorești să fie independente, să nu fie supuse ingerințelor din partea puterii legislative, puterii executive sau justițiabililor. Independența personală vizează statutul care trebuie să i se asigure prin lege judecătorului. În principal, criteriile de apreciere a independenței personale sunt: modul de recrutare a judecătorilor; durata numirii; inamovibilitatea; colegialitatea; fixarea salariului judecătorilor prin lege; libertatea de expresie a judecătorilor și a dreptului de a forma organizații profesionale, menite să apere interesele lor profesionale; incompatibilitățile; interdicțiile; pregătirea continuă; motivarea hotărârilor; răspunderea judecătorilor. Astfel, există mai mulți factori care concură în același timp și în proporții diferite la realizarea independenței justiției și a magistraților și niciunul dintre aceștia nu trebuie nici nesocotit, nici absolutizat. Astfel, prin aplicarea unor norme legale de nivel infraconstituțional sau infralegal, care se bucură de prezumția de legalitate până la o eventuală admitere a unei acțiuni în anulare a unui act administrativ cu caracter normativ, judecătorului ordinar, îndrituit cu soluționarea litigiului dedus judecății, nu îi este afectată independența.

39. Însă, în ceea ce privește excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 4 alin. (4) din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004, astfel cum este formulată în prezenta cauză, din analiza motivării acesteia se deduce că se solicită, în concret, Curții Constituționale să interpreteze prevederile criticate într-un mod care ar conduce la completarea acestora în sensul de a „se recunoaște posibilitatea instanței care judecă procesul să sesizeze instanța de contencios administrativ competentă cu soluționarea excepției de nelegalitate a actului respectiv, atunci când are dubii cu privire la legalitatea unui act administrativ cu caracter normativ aplicabil într-o cauză”.

40. Față de cele prezentate, Curtea constată că, potrivit jurisprudenței sale, instanța de contencios constituțional nu își poate asuma rolul de a crea, de a abroga sau de a modifica o normă juridică spre a îndeplini rolul de legislator pozitiv și nici nu se poate substitui legiuitorului pentru adăugarea unor noi prevederi celor deja instituite (a se vedea, spre exemplu, Decizia nr. 819 din 24 noiembrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 106 din 11 februarie 2016, paragraful 16), astfel că excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 4 alin. (4) din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004 este inadmisibilă.

41. Pentru considerentele expuse, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

1. Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată, din oficiu, de instanța de judecată, în Dosarul nr. 167/32/2016 al Judecătoriei Bacău — Secția civilă și constată că dispozițiile art. 159 alin. (5) și alin. (6) din Legea nr. 207/2015 privind Codul de procedură fiscală sunt constituționale

2. Respinge, ca inadmisibilă, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 4 alin. (4) din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004, excepție ridicată, din oficiu, de aceeași instanță de judecată, în același dosar.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Judecătoriei Bacău — Secția civilă și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 4 iulie 2017.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

prof. univ. dr. **VALER DORNEANU**

Magistrat-asistent,

Ionița Cochințu

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 504

din 4 iulie 2017

**referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 6 lit. d)
din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 51/2008 privind ajutorul public judiciar în materie civilă**

Valer Dorneanu	— președinte
Marian Enache	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Simona-Maya Teodoroiu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Ioana Marilena Chiorean	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Luminița Nicolescu.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 6 lit. d) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 51/2008 privind ajutorul public judiciar în materie civilă, excepție ridicată de Margareta Nedelcu în Dosarul nr. 2.005/2/2016/a1 (838/2016) al Curții de Apel București — Secția a III-a civilă și pentru cauze cu minori și de familie și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 1.092D/2016.

2. La apelul nominal se constată lipsa părților. Procedura de citare este legal îndeplinită.

3. Având cuvântul, reprezentantul Ministerului Public pune concluzii de respingere, ca inadmisibilă, a excepției de neconstituționalitate, deoarece se solicită completarea textului de lege criticat.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

4. Prin Încheierea din 25 mai 2016, pronunțată în Dosarul nr. 2.005/2/2016/a1 (838/2016), **Curtea de Apel București — Secția a III-a civilă și pentru cauze cu minori și de familie a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 6 lit. d) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 51/2008 privind ajutorul public judiciar în materie civilă.** Excepția a fost invocată de petenta Margareta Nedelcu, în cadrul soluționării cererii de reexaminare formulate de petentă, împotriva încheierii de ședință din 22 aprilie 2016, prin care s-a respins cererea de ajutor judiciar cu privire la cauțiune.

5. În motivarea excepției de neconstituționalitate, autoarea acesteia susține, în esență, că dispozițiile de lege criticate încalcă accesul liber la justiție, principiul securității raporturilor juridice, principiul egalității în drepturi și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, întrucât ajutorul public judiciar nu se poate acorda atunci când se pune problema plății unei cauțiuni. Astfel, „prin respingerea de către organele judiciare naționale a cererilor de reducere ori scutire de la plata cauțiunii, se încalcă principala componentă a dreptului la un proces echitabil: dreptul de acces la o instanță”. De asemenea susține că, așa cum s-a arătat în doctrină, în formularul anexă care face parte integrantă din lege și care privește acordarea

asistenței juridice în alt stat membru al Uniunii Europene, este menționată și cauțiunea datorată în faza executării silite [pct. C3 lit. e) din anexă], de unde se poate deduce că legiuitorul a avut în vedere și cauțiunea în ceea ce privește posibilitatea acordării ajutorului public judiciar, nu doar celelalte taxe. Totodată, arată că prin Hotărârea din 20 decembrie 2007, pronunțată în Cauza *Iosif și alții împotriva României*, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a observat că obligația impusă reclamanților de a achita o cauțiune extrem de ridicată pentru a putea introduce acțiunea „i-a lipsit de posibilitatea de a obține examinarea fondului cauzei și, prin urmare, de dreptul lor de acces la o instanță”. În final, arată că, pentru a fi constituționale, dispozițiile art. 6 lit. d) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 51/2008 se pot interpreta exclusiv în sensul că legiuitorul a avut în vedere și posibilitatea acordării de scutiri, reduceri, eşalonări, amânări de la plata și a cauțiunilor prevăzute de lege, în situația formulării unor cereri de ajutor public judiciar de către o persoană, cetățean român, în cadrul unui litigiu în curs în România. Posibila interpretare neconstituțională, în sensul că s-ar permite părților să beneficieze de ajutor public judiciar în materie civilă doar cu privire la taxele judiciare de timbru, exceptând cauțiunea, „ar valida/legitima atât conduita ilegală a emitentului normei de sustragere a normei de la aplicabilitatea ei cu privire și la cauțiune, cât și rezultatul conduitei ilicite, respectiv imposibilitatea acordării ajutorului public judiciar cu privire la cauțiune”.

6. **Curtea de Apel București — Secția a III-a civilă și pentru cauze cu minori și de familie** și-a exprimat opinia în sensul că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată, deoarece finalitatea urmărită de petentă constă în completarea dispozițiilor art. 6 lit. d) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 51/2008, în sensul includerii și a cauțiunii datorate pentru soluționarea unei cereri de suspendare a executării în categoria taxelor pentru care se pot acorda scutiri, reduceri sau eşalonări la plată. Or, o astfel de măsură ține de procesul de legiferare și excedează competențelor Curții Constituționale.

7. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

8. **Guvernul** consideră că excepția de neconstituționalitate este inadmisibilă, deoarece, așa cum a reținut și Curtea Constituțională prin Decizia nr. 586 din 4 mai 2010, astfel de critici tind la completarea textului de lege, Curtea nefiind competentă a le examina.

9. **Avocatul Poporului** consideră că dispozițiile de lege criticate sunt constituționale și își menține punctul de vedere exprimat în dosarele Curții Constituționale nr. 6D/2016, nr. 83D/2016 și nr. 714D/2016. În același sens invocă și Decizia Curții Constituționale nr. 374 din 26 iunie 2014.

10. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctele de vedere ale Guvernului și Avocatului Poporului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

11. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

12. **Obiectul excepției de neconstituționalitate** îl constituie prevederile art. 6 lit. d) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 51/2008 privind ajutorul public judiciar în materie civilă, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 327 din 25 aprilie 2008, cu modificările și completările ulterioare, cu următorul conținut: „Ajutorul public judiciar se poate acorda în următoarele forme: [...] d) scutiri, reduceri, eşalonări sau amânări de la plata taxelor judiciare prevăzute de lege, inclusiv a celor datorate în faza de executare silită.”

13. În opinia autoarei excepției de neconstituționalitate, prevederile de lege criticate contravin dispozițiilor din Constituție cuprinse în art. 16 privind egalitatea în drepturi și art. 21 privind accesul liber la justiție.

14. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea reține că s-a mai pronunțat asupra excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 6 lit. d) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 51/2008, din perspectiva unor critici similare, în Decizia nr. 924 din 23 iunie 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 531 din 31 iulie 2009, în Decizia nr. 895 din 6 iulie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 561 din 10 august 2010, și în Decizia nr. 502 din 7 octombrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 941 din 22 decembrie 2014, respingând-o ca inadmisibilă.

15. Prin Decizia nr. 924 din 23 iunie 2009, Curtea a reținut că autorii argumentează pretinsa neconcordanță a textului atacat în raport cu prevederile art. 21 din Constituție, vizând, în realitate, o omisiune legislativă, și anume absența reglementării cauțiunii, dintre formele de ajutor public judiciar. Or, Curtea Constituțională nu poate analiza un text de lege din perspectiva a ceea ce el nu prevede *in terminis*, adică a unei lipse de reglementare, și nici

printr-un examen comparativ al legislației într-o anumită materie, raportată la momente diferite în timp. Astfel concepute, susținerile de neconstituționalitate care tind la completarea textului legal criticat nu au natura unor veritabile critici de neconstituționalitate asupra cărora Curtea Constituțională să fie competentă a le examina. Curtea s-a pronunțat constant, de exemplu prin Decizia nr. 159 din 10 noiembrie 1998, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 51 din 4 februarie 1999, în sensul că nu este competentă a soluționa excepții de neconstituționalitate privind lacune legislative ori în cazul unor reglementări legale despre care se pretinde că ar fi incomplete ori nesatisfăcătoare redactate, deoarece ar presupune o intervenție nemijlocită din partea sa în activitatea de legiferare.

16. Prin Decizia nr. 502 din 7 octombrie 2014, paragrafele 20 și 21, Curtea a reținut că, în realitate, critica de neconstituționalitate vizând o presupusă discriminare între cetățenii români și cetățenii altor state membre ale Uniunii Europene, în ceea ce privește acordarea unor scutiri de plata cauțiunii, are o premisă greșită, de vreme ce ipoteza textului pct. C3 lit. e) din anexa la Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 51/2008 se referă la cererile de asistență judiciară în alt stat membru al Uniunii Europene. De asemenea, Curtea a reținut că, așa cum rezultă din preambulul ordonanței, România avea obligația transpunerii Directivei Consiliului Uniunii Europene 2003/8/CE privind îmbunătățirea accesului la justiție în cazul litigiilor transfrontaliere, prin stabilirea de reguli minimale comune referitoare la asistența judiciară acordată în cadrul acestor categorii de cauze. Astfel, legiuitorul a avut în vedere că directiva prevede standarde minime pentru ca sistemul de asistență judiciară să fie considerat ca asigurând un acces efectiv la justiție cetățenilor statelor membre ale Uniunii Europene, iar preluarea acestor standarde în plan legislativ presupune crearea unor condiții cel puțin identice în plan intern, pentru a nu conduce la apariția unor discriminări între proprii cetățeni și cetățenii celorlalte state membre ori persoane care își au domiciliul sau reședința obișnuită pe teritoriul unui stat membru.

17. Prin urmare, excepția de neconstituționalitate, astfel cum a fost formulată în prezenta cauză, este inadmisibilă.

18. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca inadmisibilă, excepția de neconstituționalitate dispozițiilor art. 6 lit. d) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 51/2008 privind ajutorul public judiciar în materie civilă, excepție ridicată de Margareta Nedelcu în Dosarul nr. 2.005/2/2016/a1 (838/2016) al Curții de Apel București — Secția a III-a civilă și pentru cauze cu minori și de familie.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Curții de Apel București — Secția a III-a civilă și pentru cauze cu minori și de familie și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 4 iulie 2017.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

prof. univ. dr. **VALER DORNEANU**

Magistrat-asistent,
Ioana Marilena Chiorean

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 550

din 13 iulie 2017

**referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 253¹ alin. 1
din Codul penal din 1969 și ale art. 301 alin. (1) și art. 446 alin. (1) și (2) din Codul penal**

Valer Dorneanu	— președinte
Marian Enache	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Simona-Maya Teodoroiu	— judecător
Daniela Ramona Marișiu	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror
Marinela Mincă.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 253¹ alin. 1 din Codul penal din 1969 și ale art. 301 alin. (1) și art. 446 alin. (1) și (2) din Codul penal, excepție ridicată de Ilie Nicolae în Dosarul nr. 1.888/114/2015 al Tribunalului Buzău — Secția penală. Excepția formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 3.217D/2016.

2. La apelul nominal se prezintă autorul excepției, personal și asistat de domnul avocat Ciob Dragoș-Mihai, cu delegație depusă la dosar. Lipsesc celelalte părți. Procedura de citare este legal îndeplinită. Magistratul-asistent referă asupra notelor scrise depuse la dosar de către Consiliul Local al Comunei Cochirleanca, prin care se solicită respingerea excepției de neconstituționalitate, ca neîntemeiată.

3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele acordă cuvântul avocatului autorului excepției de neconstituționalitate, care solicită admiterea acesteia. Susține că infracțiunea de conflict de interese a fost reglementată, pentru prima dată, prin Legea nr. 278/2006, sub imperiul vechiului Cod civil și al vechiului Cod al familiei, potrivit cărora soții se aflau sub regimul comunității de bunuri. Odată cu intrarea în vigoare a noului Cod civil și a abrogării Codului familiei, infracțiunea de conflict de interese ar fi trebuit corelată cu noile prevederi ale legislației civile, care permit soților să opteze fie pentru regimul comunității de bunuri, fie pentru cel al separației de bunuri. În lipsa acestei corelări, dispozițiile art. 253¹ alin. 1 din Codul penal din 1969 și cele ale art. 301 alin. (1) din Codul penal sunt neconstituționale. Arată că rațiunea incriminării conflictului de interese pentru situația soților a dispărut odată ce soții, potrivit noii reglementări civile, optează pentru regimul separației de bunuri. De asemenea, invocând Decizia Curții Constituționale nr. 405 din 15 iunie 2016, apreciază că neconstituționalitatea dispozițiilor criticate este determinată și de lipsa unui prag al folosului patrimonial. Pentru aceste motive apreciază că dispozițiile de lege criticate sunt neconstituționale în măsura în care acestea sunt aplicate soților aflați sub regimul separației de bunuri. În continuare, susține că și dispozițiile art. 446 alin. (1) și (2) din Codul penal sunt neconstituționale. Arată că termenul de intrare în vigoare a Codului penal a fost prorogat de mai multe ori, iar prin legea de punere în aplicare a acestuia a fost abrogată Legea nr. 301/2004, lege care nu a intrat niciodată în vigoare. Astfel, pentru a se respecta normele de tehnică legislativă, pentru a putea fi abrogată, Legea nr. 301/2004 trebuia să fie în vigoare.

4. Reprezentantul Ministerului Public apreciază că excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 253¹ alin. 1 din Codul penal din 1969 și ale art. 446 alin. (1) și (2) din Codul penal este inadmisibilă, acestea neavând legătură cu soluționarea cauzei. În ceea ce privește excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 301 alin. (1) din Codul penal apreciază că aceasta este neîntemeiată. Arată că, în cazul infracțiunii de conflict de interese, ceea ce contează, din perspectiva incidenței normei penale, este obținerea de servicii sau foloase de orice natură, de către funcționarul public, pentru sine sau pentru una dintre categoriile de persoane enumerate limitativ de textul de lege. Așadar, este lipsită de relevanță distincția realizată de autorul excepției cu privire la existența sau nu a comunității de bunuri. Referitor la invocarea Deciziei Curții Constituționale nr. 405 din 15 iunie 2016 susține că dispozițiile criticate în cauza de față nu cuprind vreo sintagmă precum cea prevăzută de infracțiunea de abuz în serviciu, neputând fi vorba despre stabilirea vreunui prag al folosului patrimonial procurat.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, reține următoarele:

5. Prin Încheierea din 29 noiembrie 2016, pronunțată în Dosarul nr. 1.888/114/2015, **Tribunalul Buzău — Secția penală a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 253¹ alin. 1 din Codul penal din 1969 și ale art. 301 alin. (1) și art. 446 alin. (1) și (2) din Codul penal**, excepție ridicată de Ilie Nicolae cu ocazia soluționării unei cauze penale.

6. În motivarea excepției de neconstituționalitate, autorul acesteia susține că infracțiunea de conflict de interese a fost introdusă în legislația penală națională prin Legea nr. 278/2006, sub forma articolului 253¹ din Codul penal din 1969 și preluată cu unele nuanțe în noul Cod penal, sub forma art. 301. Astfel, incriminarea în legislația națională a infracțiunii de conflict de interese s-a făcut în perioada în care erau în vigoare vechiul Cod civil și vechiul Cod al familiei, care reglementau exclusiv regimul comunității de bunuri. În aceste condiții, autorul excepției apreciază că legislația penală ar trebui corelată cu actuala legislație în materia comunității de bunuri, în sensul existenței infracțiunii de conflict de interese numai atunci când soții se află sub regimul comunității de bunuri. Plecând de la aceste premise, susține că sintagma „soțul său”, care se regăsește atât în vechiul, cât și în noul Cod penal, este neconstituțională. În situația în care soții se află sub regimul separației de bunuri, soțul, ce are calitatea de funcționar, nu mai are niciun beneficiu în urma îndeplinirii unui act ori a participării la luarea unei decizii prin care celălalt soț, direct sau indirect, obține un folos patrimonial.

7. În ceea ce privește dispozițiile art. 446 alin. (1) și (2) din Codul penal, autorul excepției susține că acestea sunt neconstituționale din perspectiva modalității de intrare în vigoare a noului Cod penal, pe de-o parte, și a modalității de abrogare a Legii nr. 301/2004, pe de altă parte. Arată că o lege nu poate fi abrogată dacă aceasta nu a intrat în vigoare. Astfel, Legea nr. 301/2004 nu putea fi abrogată prin dispozițiile noului Cod penal, decât cu încălcarea prevederilor art. 15 din Constituție.

8. **Tribunalul Buzău — Secția penală** apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată. Arată că, prin Decizia nr. 603 din 6 octombrie 2015, Curtea Constituțională a statuat că noțiunea „soț” nu este definită de Codul penal, fiindu-i aplicabilă definiția dată acestei noțiuni în Codul civil, respectiv art. 258 alin. (4). Astfel, instanța de judecată apreciază că dispozițiile criticate întrunesc exigențele de claritate și previzibilitate. În ceea ce privește dispozițiile art. 446 alin. (1) și (2) din Codul penal, făcând referire la conținutul art. 58 din Legea nr. 24/2000, apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată.

9. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, actele de sesizare au fost comunicate președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

10. **Guvernul** apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată. Făcând referire la jurisprudența Curții Constituționale și a Curții Europene a Drepturilor Omului, Guvernul arată că previzibilitatea și predictibilitatea unei norme presupun că destinatarul acesteia are reprezentarea aspectelor în funcție de care este obligat să își modeleze conduita. Astfel, în cazul analizat, textul de lege sancționează fapta funcționarului public care, în exercitarea atribuțiilor de serviciu, a îndeplinit un act ori a participat la luarea unei decizii prin care s-a obținut, direct sau indirect, un folos patrimonial, pentru sine, pentru soțul său, pentru o rudă, ori pentru un afin până la gradul II inclusiv sau pentru o altă persoană cu care s-a aflat în raporturi de muncă în ultimii 5 ani sau din partea căreia a beneficiat ori beneficiază de foloase de orice natură. Textul se referă la reguli de îndeplinire a atribuțiilor funcționarilor publici, enumeră în mod clar și distinct categoriile de persoane avute în vedere și actele interzise, neputându-se susține în mod rezonabil că destinatarul normei juridice nu cunoaște înțelesul noțiunii de „soț”, indiferent care ar fi modul de reglementare a raporturilor juridice dintre aceștia în Codul civil. În continuare, susține că, potrivit art. 73 alin. (3) lit. h) din Constituție, „infracțiunile, pedepsele și regimul executării acestora” se stabilesc prin lege organică, revenind legiuitorului să reglementeze care este conținutul infracțiunilor și tratamentul sancționator aplicat acestora, atât timp cât acestea sunt stabilite prin texte de lege clare, accesibile și previzibile și nu contravin principiilor constituționale.

11. **Avocatul Poporului** susține că normele juridice nu există izolat, ci ele trebuie raportate la întreg ansamblul normativ din care fac parte, astfel că dispozițiile art. 253¹ din Codul penal din 1969 trebuie corelate cu cele ale art. 145 și art. 147 din același act normativ, iar prevederile art. 301 din Codul penal trebuie corelate cu cele ale art. 175 din același act normativ. Interpretarea legilor este o operațiune rațională, utilizată de orice subiect de drept, în vederea aplicării și respectării legii, având ca scop clarificarea înțelesului unei norme juridice sau a câmpului său de aplicare. Instanțele judecătorești interpretează legea, în mod necesar, în procesul soluționării cauzelor cu care au fost învestite, interpretarea fiind faza indispensabilă procesului de aplicare a legii. În ceea ce privește sintagma „soți” din cuprinsul textelor legale criticate, Avocatul Poporului arată că, prin Decizia nr. 603 din 6 octombrie 2015, Curtea Constituțională a statuat că noțiunile de „soț”, „rudă” și „afin”, precum și cele de „raporturi de muncă” și „raporturi comerciale” nu sunt definite în cuprinsul Codului penal, fiind aplicabile, prin urmare, din perspectiva prevederilor art. 301 din Codul penal, definițiile date acestora în celelalte ramuri de drept și care constituie legi generale în raport cu dispozițiile dreptului penal în vigoare.

12. Referitor la dispozițiile art. 446 alin. (1) și (2) din Codul penal, care stabilesc momentul intrării în vigoare a acestuia, precum și abrogarea vechiului Cod penal, Avocatul Poporului apreciază că acestea sunt constituționale, critica autorului

excepției fiind formulată din perspectiva modului în care s-a făcut aplicarea legii penale în cauza sa, ceea ce nu reprezintă o problemă de constituționalitate.

13. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând actul de sesizare, punctele de vedere ale Guvernului și Avocatului Poporului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, susținerile părții prezente, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

14. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

15. **Obiectul excepției de neconstituționalitate** îl constituie dispozițiile art. 253¹ alin. 1 din Codul penal din 1969 și ale art. 301 alin. (1) și art. 446 alin. (1) și (2) din Codul penal, cu următorul conținut:

— Art. 253¹ alin. 1 din Codul penal din 1969: „*Fapta funcționarului public care, în exercițiul atribuțiilor de serviciu, îndeplinește un act ori participă la luarea unei decizii prin care s-a realizat, direct sau indirect, un folos material pentru sine, soțul său, o rudă ori un afin până la gradul II inclusiv, sau pentru o altă persoană cu care s-a aflat în raporturi comerciale ori de muncă în ultimii 5 ani sau din partea căreia a beneficiat ori beneficiază de servicii sau foloase de orice natură, se pedepsește de închisoare de la 6 luni la 5 ani și interzicerea dreptului de a ocupa o funcție publică pe durată maximă.*”;

— Art. 301 alin. (1) din Codul penal: „*(1) Fapta funcționarului public care, în exercitarea atribuțiilor de serviciu, a îndeplinit un act ori a participat la luarea unei decizii prin care s-a obținut, direct sau indirect, un folos patrimonial, pentru sine, pentru soțul său, pentru o rudă ori pentru un afin până la gradul II inclusiv sau pentru o altă persoană cu care s-a aflat în raporturi comerciale ori de muncă în ultimii 5 ani sau din partea căreia a beneficiat ori beneficiază de foloase de orice natură, se pedepsește cu închisoarea de la unu la 5 ani și interzicerea exercitării dreptului de a ocupa o funcție publică.*”;

— Art. 446 alin. (1) și (2) din Codul penal: „*(1) Prezentul cod intră în vigoare la data care va fi stabilită în legea pentru punerea în aplicare a acestuia, cu excepția dispozițiilor alin. (2) și alin. (3), care intră în vigoare la 4 zile de la data publicării în Monitorul Oficial al României, Partea I, a prezentului cod.*

(2) Legea nr. 301/2004 — Codul penal, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 575 din 29 iunie 2004, cu modificările ulterioare, și Legea nr. 294/2004 privind executarea pedepselor și a măsurilor dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 591 din 1 iulie 2004, cu modificările ulterioare, se abrogă.”

16. Autorul excepției de neconstituționalitate susține că textele criticate contravin prevederilor constituționale cuprinse în art. 1 alin. (5) potrivit căruia, în România, respectarea Constituției, a supremației sale și a legilor este obligatorie și art. 15 referitor la universalitate.

17. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea observă că infracțiunea de conflict de interese a fost reglementată pentru prima dată în legislația penală românească, într-o formă similară celei prevăzute la art. 301 din Codul penal în vigoare, prin art. 253¹ din Codul penal din 1969, articol introdus în cuprinsul acestui din urmă cod prin art. 1 pct. 61 din Legea nr. 278/2006 pentru modificarea și completarea Codului penal, precum și pentru modificarea și completarea altor legi,

publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 601 din 12 iulie 2006.

18. În ceea ce privește conținutul constitutiv al infracțiunii, Curtea reține că acesta desemnează totalitatea condițiilor prevăzute în norma de incriminare cu privire la actul de conduită interzis (sub aspect obiectiv și subiectiv) pe care trebuie să îl realizeze subiectul pentru a înfrânge legea penală și a da naștere raportului penal de conflict. Deci, conținutul constitutiv al infracțiunii îl constituie totalitatea condițiilor cerute de lege cu privire la latura obiectivă și latura subiectivă a infracțiunii.

19. Astfel, pentru a putea fi reținută realizarea laturii obiective a infracțiunii de conflict de interese trebuie ca îndeplinirea unui act ori participarea la luarea unei decizii să genereze și un folos patrimonial [folos material potrivit art. 253¹ alin. 1 din Codul penal din 1969] în favoarea uneia dintre persoanele enumerate în textul legal, care devin beneficiare ale acestui folos.

20. Potrivit dispoziției criticate, beneficiar al folosului patrimonial poate fi însuși funcționarul public care îndeplinește actul ori participă la luarea unei decizii, soțul acestuia, o rudă ori un afin până la gradul II inclusiv al acestuia, o persoană cu care funcționarul public s-a aflat în raporturi de muncă în ultimii 5 ani sau din partea căreia funcționarul public a beneficiat ori beneficiază de foloase de orice natură.

21. Referitor la noțiunea de „soț”, Curtea observă că, prin Decizia nr. 603 din 6 octombrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 845 din 13 noiembrie 2015, paragraful 18, a statuat că aceasta nu este definită în cuprinsul titlului X al părții generale a Codului penal, fiind aplicabilă, prin urmare, din perspectiva prevederilor art. 301 din Codul penal, definiția dată acesteia în celelalte ramuri de drept și care constituie legi generale în raport cu dispozițiile dreptului penal în vigoare. Astfel, Curtea a statuat că prin *soți* se înțelege, conform art. 258 alin. (4) din Codul civil, bărbatul și femeia uniți prin căsătorie.

22. În continuarea celor statuate prin decizia anterior referită, Curtea reține că, potrivit art. 259 alin. (1) din Codul civil, căsătoria este uniunea liber consimțită între un bărbat și o femeie, încheiată în condițiile legii, iar, potrivit art. 312 alin. (1) din același act normativ, viitorii soți pot alege regimul matrimonial prevăzut de lege (comunitatea legală, separația de bunuri sau comunitatea convențională).

23. Astfel, se observă că izvorul/fundamentul regimului matrimonial este reprezentat de căsătorie, acesta neputând exista în afara căsătoriei. Opțiunea referitoare la regimul matrimonial aplicabil căsătoriei nu afectează, însă, premisele încheierii acesteia, regimul matrimonial ales având relevanță din perspectiva relațiilor patrimoniale pe care soții le stabilesc cu terții. Tocmai de aceea Codul civil a prevăzut, la art. 313 alin. (2) și (3), obligativitatea îndeplinirii formalităților de publicitate a regimului matrimonial ales de către soți, în acest mod asigurându-se opozabilitatea față de terți.

24. Pe de altă parte, Curtea observă că textul de lege criticat are în vedere obținerea unui folos patrimonial nu doar de către soțul funcționarului public, ci și de alte persoane, de exemplu rude ori un afin până la gradul II inclusiv, persoane cu care funcționarul public s-a aflat în raporturi de muncă în ultimii 5 ani sau din partea cărora funcționarul public a beneficiat ori beneficiază de foloase de orice natură.

25. Din această enumerare rezultă că, în cazul incriminării conflictului de interese, legiuitorul nu a avut în vedere regimul matrimonial al soților sau regimul juridic al bunurilor deținute de funcționarul public în raport cu persoanele enumerate de dispozițiile de lege criticate. Incriminarea conflictului de interese nu urmărește sancționarea unor situații în care sunt încălcate normele legale care conferă temei și justificare obținerii unor bunuri, ci a situațiilor în care exercitarea imparțială a atribuțiilor de serviciu ale funcționarului public ar putea fi afectată.

26. Astfel, prin reglementarea infracțiunii de conflict de interese, legiuitorul a avut în vedere interesele, relațiile personale sau diverse forme de colaborare dezvoltate de funcționarul public cu alte persoane, independent de exercitarea dreptului de proprietate de către acesta. Din perspectiva constatării săvârșirii infracțiunii de conflict de interese nu prezintă, deci, relevanță juridică existența vreunei legături între patrimoniul funcționarului public și patrimoniul vreuniei persoane enumerate de dispoziția criticată, din perspectiva modalităților de dobândire a dreptului de proprietate.

27. Așa fiind, Curtea apreciază că nu poate fi reținută excepția de neconstituționalitate potrivit căreia dispozițiile art. 253¹ alin. 1 din Codul penal din 1969 și cele ale art. 301 alin. (1) din Codul penal sunt neconstituționale deoarece nu fac distincție în funcție de regimul matrimonial al soților.

28. În ceea ce privește dispozițiile art. 446 alin. (1) și (2) din Codul penal, Curtea observă că acestea dispun, pe de-o parte, în legătură cu data intrării în vigoare a Codului penal, iar, pe de altă parte, în legătură cu abrogarea Legii nr. 301/2004 — Codul penal, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 575 din 29 iunie 2004, cu modificările ulterioare, și a Legii nr. 294/2004 privind executarea pedepselor și a măsurilor dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 591 din 1 iulie 2004, cu modificările ulterioare.

29. Curtea constată că Legea nr. 286/2009 privind Codul penal a fost publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 510 din 24 iulie 2009, iar potrivit art. 246 din Legea nr. 187/2012, a intrat în vigoare la data de 1 februarie 2014. Astfel, intrarea în vigoare a Codului penal a survenit la o dată ulterioară publicării acestuia în Monitorul Oficial al României. Or, potrivit art. 78 din Constituție, legea se publică în Monitorul Oficial al României și intră în vigoare la 3 zile de la data publicării sau la o dată ulterioară prevăzută în textul ei.

30. În ceea ce privește abrogarea Legii nr. 301/2004 — Codul penal, Curtea reține că această lege a fost publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 575 din 29 iunie 2004. În forma inițială a actului normativ se prevedea, la art. 512, că acesta intră în vigoare la un an de la data publicării sale în Monitorul Oficial al României, Partea I. Ulterior, prin art. I pct. 1 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 58/2005, prin art. VI din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 50/2006 și prin articolul unic din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 73/2008, termenul de intrare în vigoare, prevăzut de art. 512 din Legea nr. 301/2004 — Codul penal, a fost prorogat, succesiv, pentru data de 1 septembrie 2006, 1 septembrie 2008, respectiv 1 septembrie 2009.

31. Potrivit art. 446 alin. (2) din Codul penal, text care a intrat în vigoare la 4 zile de la data publicării în Monitorul Oficial al României, Partea I, adică la data de 27 iulie 2009, Legea nr. 301/2004 — Codul penal a fost abrogată. Astfel, Curtea constată că abrogarea Legii nr. 301/2004 — Codul penal a survenit anterior intrării sale în vigoare.

32. Or, potrivit art. 58 alin. (2) din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, *„În situații temeinic justificate, prin excepție de la prevederile alin. (1), actele normative de importanță și complexitate deosebită pot fi modificate, completate sau, după caz, abrogate de autoritatea emitentă și în perioada cuprinsă între data publicării în Monitorul Oficial al României, Partea I, și data prevăzută pentru intrarea lor în vigoare, cu condiția ca intervențiile propuse să intre în vigoare la aceeași dată cu actul normativ supus evenimentului legislativ”*.

33. Astfel, Curtea constată că abrogarea actelor normative în perioada cuprinsă între data publicării în Monitorul Oficial al României, Partea I, și data prevăzută pentru intrarea lor în

vigoare este un eveniment legislativ permis de dispozițiile legii privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative. Așa fiind, apreciază că nu poate fi reținută nici critica de neconstituționalitate potrivit căreia dispozițiile art. 446 alin. (1)

și (2) din Codul penal sunt neconstituționale din perspectiva modalității de intrare în vigoare a noului Cod penal, pe de-o parte, și a modalității de abrogare a Legii nr. 301/2004, pe de altă parte.

34. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de Ilie Nicolae în Dosarul nr. 1.888/114/2015 al Tribunalului Buzău — Secția penală și constată că dispozițiile art. 253¹ alin. 1 din Codul penal din 1969 și ale art. 301 alin. (1) și art. 446 alin. (1) și (2) din Codul penal sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Tribunalului Buzău — Secția penală și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 13 iulie 2017.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

prof. univ. dr. **VALER DORNEANU**

Magistrat-asistent,
Daniela Ramona Marițiu

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 606

din 28 septembrie 2017

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 64 lit. i) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 23/2008 privind pescuitul și acvacultura

Valer Dorneanu	— președinte
Marian Enache	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Simona-Maya Teodoroiu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Afrodita Laura Tutunaru	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Marinela Mincă.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 64 lit. i) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 23/2008 privind pescuitul și acvacultura, excepție ridicată de Bogdan Ionuț Rusu și Iulian Dragoș Rusu în Dosarul nr. 6.112/189/2015 al Judecătoria Bârlad și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 1.564D/2016.

2. La apelul nominal lipsesc părțile, față de care procedura de citare este legal îndeplinită.

3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care pune concluzii de respingere, ca neîntemeiată, a excepției de neconstituționalitate. Susține, în acest sens, că din interpretarea dispozițiilor legale contestate rezultă în mod evident faptul că sancțiunea penală se aplică doar în condițiile în care fapta penală se comite din punctul de vedere al elementului material prin acțiunea persoanei neautorizate de a produce, importa, comercializa, deține sau folosi la pescuit năvoade, vâsle, precum și alte tipuri de unelte de pescuit, așa cum se enumeră

expres și limitativ în textul de lege criticat. Pe de altă parte, în art. 2 pct. 26 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 23/2008, legiuitorul definește sintagma *echipamente de pescuit* între care enumeră și uneltele — termen care-i nedumerește pe autorii excepției — și, de asemenea, la pct. 27 este definită și noțiunea *pescar comercial*. Așadar, în însuși actul normativ criticat, autorul regăsește suficiente repere pentru a distinge și a înțelege ce presupune sintagma „*unelte de pescuit comercial*”. Mai mult, în Ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 449/2008 sunt detaliate caracteristicile tehnice, categoriile de unelte și echipamente care sunt permise a fi folosite într-un astfel de demers. Așadar, atât Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 32/2008, cât și Ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 449/2008 definesc termenii și expresiile criticate, motiv pentru care solicită respingerea excepției, dispozițiile legale contestate respectând exigențele de previzibilitate și claritate impuse de art. 1 alin. (5) din Constituție.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

4. Prin Încheierea din 22 august 2016, pronunțată în Dosarul nr. 6.112/189/2015, **Judecătoria Bârlad a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 64 lit. i) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 23/2008 privind pescuitul și acvacultura**, excepție ridicată de Bogdan Ionuț Rusu și Iulian Dragoș Rusu, într-o cauză având ca obiect soluționarea unei cauze penale în

care se fac cercetări pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 64 lit. i) din același act normativ.

5. În motivarea excepției de neconstituționalitate se susține că prevederile legale menționate sunt neconstituționale, deoarece în cuprinsul Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 23/2008 nu este definită noțiunea de „*unelte de pescuit comercial*”. Însă, prin norme infralegale, conform art. 11 din ordonanța de urgență, urmează a fi stabilite aceste aspecte. În ipoteza infracțiunilor, legiuitorul trebuie să indice în mod clar și neechivoc elementele constitutive de natură obiectivă și subiectivă în chiar cuprinsul normei legale.

6. Legiuitorul și-a respectat numai din punct de vedere formal competența constituțională de a legifera, fără ca prin conținutul constitutiv al textului incriminator să stabilească cu claritate și precizie obiectul material al infracțiunii, ceea ce determină o lipsă de previzibilitate a acestuia. Prin urmare, textul supus controlului de constituționalitate nu respectă condițiile de calitate a legii, respectiv din modul de definire a infracțiunii prevăzute de art. 64 lit. i) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 23/2008 nu poate fi determinată noțiunea de „*unelte de pescuit comercial*”, astfel că destinatarul normei nu poate să își adapteze conduita, în funcție de ipoteza normativă a legii.

7. Prevederile contestate nu respectă nici cerința de accesibilitate a legii, întrucât, pe lângă faptul că nu definesc ele însele noțiunea de „*unelte de pescuit comercial*”, nici nu fac trimitere la un act normativ de rang legal care s-ar afla în conexiune cu acestea.

8. Art. 7 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale prevede principiul potrivit căruia numai legea poate defini o crimă și prescrie o pedeapsă și, de asemenea, stabilește principiul potrivit căruia legea penală nu trebuie interpretată extensiv în detrimentul acuzatului. Rezultă că infracțiunile și pedepsele relevante trebuie să fie clar definite de lege, cerință care este îndeplinită numai în cazul în care individul își poate da seama din conținutul dispoziției legale care sunt actele sau omisiunile care angajează răspunderea sa penală.

9. **Judecătoria Bârlad** opinează că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată. Astfel, potrivit art. 11 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 23/2008, caracteristicile tehnice și condițiile de folosire a uneltelor de pescuit, precum și metodele de pescuit comercial în apele maritime și continentale se vor stabili prin ordin al ministrului agriculturii și dezvoltării rurale. Așa fiind, legiuitorul a indicat în mod clar și neechivoc elementele constitutive de natură obiectivă și subiectivă a infracțiunii în chiar cuprinsul normei legale.

10. Legiuitorul și-a respectat competența constituțională de a legifera, iar prin conținutul normativ al textului incriminator a stabilit cu claritate și precizie obiectul material al infracțiunii, aceasta fiind previzibilă. Prin urmare, textul supus controlului respectă condițiile de calitate a legii, respectiv din modul de definire a infracțiunii prevăzute la art. 64 lit. i) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 23/2008 poate fi determinată noțiunea de „*unelte de pescuit comercial*”, astfel că destinatarul normei poate să își ordoneze conduita, în funcție de ipoteza normativă a legii.

11. De altfel, atât la data săvârșirii faptei, cât și la data invocării excepției de neconstituționalitate, noțiunea de setcă era definită ca fiind unealtă de pescuit (a se vedea art. 2 pct. 33). Totodată, prin art. 2, art. 3 și anexa la Ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 449/2008 privind caracteristicile tehnice, condițiile de folosire a uneltelor admise la pescuitul comercial și metodele de pescuit comercial în apele maritime și continentale, s-a reglementat cu privire la uneltele de pescuit comercial admise în apele maritime și continentale,

precum setci simple, setci compuse (ave), setci fixe, setci în derivă, cu privire la caracteristicile uneltelor de pescuit comercial precum plase, setci, precum și cu privire la condițiile lor de folosire, utilizarea altor unelte, echipamente sau metode de pescuit comercial fiind interzisă.

12. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate ridicate.

13. **Guvernul** apreciază că dispozițiile legale criticate sunt constituționale. Făcând trimitere la jurisprudența în materie a Curții Constituționale, respectiv Decizia nr. 853 din 18 octombrie 2012 și Decizia nr. 1 din 10 ianuarie 2014, Guvernul apreciază că prevederile legale criticate nu încalcă în niciun fel prevederile constituționale invocate, legiuitorul stabilind în mod clar și fără echivoc obiectul infracțiunii, ceea ce permite destinatarilor normei să cunoască fapta interzisă și să prevadă consecințele nerespectării dispozițiilor legale.

14. De asemenea, art. 23 alin. (12) din Constituție invocată în susținerea excepției nu este incident în cauză.

15. **Avocatul Poporului** apreciază că dispozițiile legale criticate sunt constituționale. Astfel, prevederile legale contestate nu sunt lipsite de claritate, ci, dimpotrivă, acestea îndeplinesc cerințele instituite de Constituție în acest sens. Principiul legalității presupune existența unor norme de drept intern suficient de accesibile, precise și previzibile în aplicarea lor, astfel cum reiese din jurisprudența constantă a Curții Europene a Drepturilor Omului (Hotărârea din 5 ianuarie 2000, pronunțată în Cauza *Beyler împotriva Italiei*, paragraful 109, și Hotărârea din 8 iulie 2008, pronunțată în Cauza *Fener Rum Patrikligi împotriva Turciei*, paragraful 70). Din această perspectivă, principiul legalității implică o obligație pozitivă a legiuitorului de a reglementa prin texte clare și precise. Norma juridică trebuie să fie enunțată cu suficientă precizie pentru a permite cetățeanului să își controleze conduita, să fie capabil să prevadă, într-o măsură rezonabilă, față de circumstanțele speței, consecințele care ar putea rezulta dintr-o anumită faptă. Însă, având în vedere caracterul de generalitate al legilor, redactarea acestora nu poate avea o precizie absolută, cerința de previzibilitate a normei se poate complini printr-o interpretare judiciară coerentă și previzibilă. Așa fiind, Avocatul Poporului apreciază că, în cauza de față, elementele infracțiunii nu necesită alte intervenții din partea legiuitorului, fiind îndeplinite cerințele calitative ale legii, inclusiv previzibilitatea.

16. Textul de lege criticat este suficient de precis și clar pentru a se observa cu ușurință că sancțiunea penală se aplică doar în condițiile în care fapta se comite, din punctul de vedere al elementului material, prin acțiunea persoanelor neautorizate de a produce, importa, comercializa, deține sau folosi la pescuit năvoade, voloace, prostovoale, vârșe, vintire, precum și alte tipuri de unelte de pescuit comercial.

17. În context, potrivit art. 2 pct. 26 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 23/2008, echipamentele de pescuit sunt definite ca fiind uneltele, metodele și dispozitivele utilizate în activitatea de pescuit. În plus, cerințele impuse de art. 1 alin. (5) din Constituție se pot complini printr-o interpretare riguroasă, coerentă și previzibilă a normelor incidente într-un litigiu determinant, ce revine instanței de judecată în virtutea rolului său activ.

18. În sfârșit, nu poate fi reținută nici pretinsa încălcare a art. 23 alin. (12) din Constituție, întrucât dispozițiile legale criticate sunt în deplină concordanță cu regula constituțională potrivit căreia nicio pedeapsă nu poate fi stabilită sau aplicată decât în condițiile și în temeiul legii.

19. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctele de vedere ale Guvernului și Avocatului Poporului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

20. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

21. **Obiectul excepției de neconstituționalitate** îl constituie dispozițiile art. 64 lit. i) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 23/2008 privind pescuitul și acvacultura, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 180 din 10 martie 2008, astfel cum au fost modificate prin Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 757 din 12 noiembrie 2012, care au următorul conținut: *„Următoarele fapte constituie infracțiuni și se pedepsesc cu amendă și interzicerea dreptului de a pescui pe o perioadă cuprinsă între un an și 3 ani: [...]*

i) producerea, importul, comercializarea, deținerea sau folosirea la pescuit de către persoanele neautorizate a năvoadelor, voloacelor, prostovoalelor, vârșelor, vintirelor, precum și a altor tipuri de unelte de pescuit comercial;”

22. Autorii excepției de neconstituționalitate susțin că dispozițiile legale criticate încalcă prevederile constituționale ale art. 1 alin. (5) referitor la calitatea legii și ale art. 23 alin. (12) referitor la principiul legalității pedepsei.

23. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 23/2008 legiuitorul a înțeles să reglementeze cu privire la protecția, conservarea, administrarea și exploatarea resurselor acvatice vii, activitatea de acvacultură, procesarea și comercializarea produselor obținute din pescuit și acvacultură.

24. În acest sens, în acord cu art. 4 alin. (3) lit. l) din actul contestat, Agenția Națională pentru Pescuit și Acvacultură eliberează licențe de pescuit și de acvacultură, autorizații și permise de pescuit. Potrivit art. 2 pct. 26, 28—30 și, respectiv, pct. 18, 18¹, 18², 18³ și 19:

• **echipamentele de pescuit** sunt *„unelte, metodele și dispozitivele utilizate în activitatea de pescuit”;*

• prin **licență de pescuit** se înțelege *„documentul care conferă titularului dreptul, astfel cum este determinat de normele naționale, de a utiliza o anumită capacitate de pescuit în scopul capturării resurselor acvatice vii. Aceasta conține cerințele minime privind identificarea, caracteristicile tehnice și echiparea unei nave/ambarcațiuni de pescuit comercial”;*

• prin **autorizație de pescuit** se înțelege *„actul administrativ prin care se autorizează o persoană fizică sau juridică să exercite activitatea de pescuit”;*

• prin **permis de pescuit** se înțelege *„documentul individual și netrasmisibil prin care se atestă dreptul de pescuit al unei persoane fizice”;*

• prin **pescuit** se înțelege *„activitatea de extragere a resurselor acvatice vii din habitatele piscicole naturale, cu respectarea măsurilor pentru protejarea, conservarea și regenerarea resurselor acvatice vii”;*

• prin **pescuit în scop științific** se înțelege *„extragerea resurselor acvatice vii din habitatele piscicole naturale și din amenajările piscicole, conform planului anual aprobat, în orice*

perioadă a anului, inclusiv în perioadele de prohibiție, în orice zonă, pentru orice specie acvatică, la orice vârstă și dimensiune, cu utilizarea oricăror metode, unelte, dispozitive și plase de pescuit, atât pe timpul zilei, cât și pe timpul nopții, în baza autorizației speciale de pescuit în scop științific”;

• prin **pescuit recreativ** se înțelege acele *„activități necomerciale de pescuit care exploatează resursele acvatice vii în scop recreativ sau sportiv”;*

• prin **pescuit comercial** se înțelege *„activități de exploatare comercială a resurselor acvatice vii din habitatele piscicole naturale”;*

• **pescuitul ilegal** presupune *„practicarea pescuitului fără respectarea reglementărilor în domeniul pescuitului”.*

25. Interpretând sistematic dispozițiile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 23/2008 și cu precădere pe cele ale art. 64 lit. i) din același act normativ, Curtea constată că acestea întrunesc exigențele de claritate, precizie și previzibilitate, întrucât conținutul lor este clar, inteligibil și lipsit de generalizări excesive. Totodată, și Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 260 din 21 aprilie 2010, impune aceste exigențe, motiv pentru care art. 8 alin. (4), art. 16 alin. (1), art. 25 și art. 36 alin. (1) și alin. (4) teza finală prevăd că: *„Textul legislativ trebuie să fie formulat clar, fluent și inteligibil, fără dificultăți sintactice și pasaje obscure sau echivoce. [...] Forma și estetica exprimării nu trebuie să prejudicieze stilul juridic, precizia și claritatea dispozițiilor”; „În procesul de legiferare este interzisă instituirea aceluiași reglementări în mai multe articole sau alineate din același act normativ ori în două sau mai multe acte normative. Pentru sublinierea unor conexiuni legislative se utilizează norma de trimitere”; „În cadrul soluțiilor legislative preconizate trebuie să se realizeze o configurare explicită a conceptelor și noțiunilor folosite în noua reglementare, care au un alt înțeles decât cel comun, pentru a se asigura astfel înțelegerea lor corectă și a se evita interpretările greșite”; „Actele normative trebuie redactate într-un limbaj și stil juridic specific normativ, concis, sobru, clar și precis, care să excludă orice echivoc, cu respectarea strictă a regulilor gramaticale și de ortografie”; „Redactarea este subordonată dezideratului înțelegerii cu ușurință a textului de către destinatarii acestuia.”*

26. Or, dispozițiile legale criticate sunt suficient de clare, stabilind că este infracțiune fapta de a produce, importa, comercializa, deține sau folosi la pescuit de către persoane neautorizate a năvoadelor, voloacelor, prostovoalelor, vârșelor, vintirelor, precum și a altor tipuri de unelte de pescuit comercial.

27. Prin urmare, susținerea autorilor excepției, potrivit căreia nu aveau cum să cunoască ce se înțelege prin **„unelte de pescuit comercial”** nu poate fi primită, deoarece, așa cum s-a arătat, pe de o parte, legiuitorul a definit în chiar cuprinsul Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 23/2008, în art. 2 pct. 18³ și pct. 26, ce se înțelege prin **pescuit comercial** și prin **unelte**, acestea din urmă făcând parte din categoria echipamentelor de pescuit, și, pe de altă parte, în acord cu art. 16 din Legea nr. 24/2000, pentru evitarea paralelismelor în utilizarea unor definiții, legiuitorul a înțeles să trateze și să detalieze într-un act normativ subsecvent, respectiv prin Ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 449/2008, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 615 din 21 august 2008, caracteristicile tehnice, condițiile de folosire a **uneltelor admise la pescuitul comercial și metodele de pescuit comercial** în apele maritime și continentale. În acest sens, în art. I și art. II din anexa la ordinul mai sus menționat s-a stabilit în termeni lipsiți de

echivoc care sunt uneltele de pescuit admise la pescuitul comercial în apele continentale și maritime, acestea fiind: setci simple, setci compuse (ave), setci fixe, setci în derivă, vintir, talian, talian de baltă, talian marin, cuști pentru crustacee, talian submersibil, năvod, tîfan, voloc, beam-traulul, pripon, prostovol, halău, chipcel, trandadaie, lăptaș, cuști pentru pescuit guvizi, cuști pentru capturat rapană, plasă pungă, traul pelagic, paragată, voltă, țaparină, iar în art. IV s-au definit uneltele de pescuit comercial și s-au evidențiat caracteristicile tehnice ale acestora.

28. Totodată, aceste prevederi nu reprezintă altceva decât o reflectare a exigenței constituționale consacrate de art. 23 alin. (12) referitor la principiul legalității incriminării și a pedepsei, legea instituind în termeni foarte clari că sunt prohibite producerea, importul, comercializarea, deținerea sau folosirea la pescuit de către persoanele neautorizate a năvoadelor, voloacelor, prostovoalelor, vârșelor, vintirelor, precum și a altor tipuri de unelte de pescuit comercial. Legiuitorul a utilizat sintagma criticată „*unelte de pescuit comercial*” pentru a informa destinatarul normei că nu numai uneltele enumerate în text intră în categoria interdicției, ci și alte unelte cunoscute sau chiar necunoscute și care pot fi produse artizanal. Aceasta s-a impus cu atât mai mult cu cât **poate să fie dificil să se redacteze legi de o precizie totală și o anumită suplețe poate chiar să se dovedească de dorit**, suplețe care nu trebuie să afecteze, însă, previzibilitatea legii (a se vedea, în acest sens, Decizia Curții Constituționale nr. 903 din 6 iulie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 584 din 17 august 2010, și Decizia Curții Constituționale nr. 743 din 2 iunie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 579 din 16 august 2011).

29. Având în vedere principiul aplicabilității generale a legilor, Curtea de la Strasbourg a reținut că formularea acestora nu poate prezenta o precizie absolută. Astfel, numeroase legi folosesc, prin forța lucrurilor, formule mai mult sau mai puțin vagi, a căror interpretare și aplicare depind de practică. Oricât de clar ar fi redactată o normă juridică, în orice sistem de drept, există un element inevitabil de interpretare judiciară, inclusiv într-o normă de drept penal. Nevoia de elucidare a punctelor neclare și de adaptare la circumstanțele schimbătoare va exista întotdeauna. Din nou, deși certitudinea este extrem de dezirabilă, aceasta ar putea antrena o rigiditate excesivă, or, legea trebuie să fie capabilă să se adapteze schimbărilor de

situație. **Rolul decizional conferit instanțelor urmărește tocmai înlăturarea dubiilor ce persistă cu ocazia interpretării normelor, dezvoltarea progresivă a dreptului penal prin intermediul jurisprudenței ca izvor de drept fiind o componentă necesară și bine înrădăcinată în tradiția legală a statelor membre.** Prin urmare, art. 7 paragraful 1 din Convenție nu poate fi interpretat ca interzicând clarificarea graduală a regulilor răspunderii penale pe calea interpretării judiciare de la un caz la altul, cu condiția ca rezultatul să fie coerent cu substanța infracțiunii și să fie în mod rezonabil previzibil (Hotărârea din 22 noiembrie 1995, pronunțată în Cauza *S.W. împotriva Regatului Unit*, paragraful 36, Hotărârea din 24 mai 2007, pronunțată în Cauza *Dragotoniou și Militaru-Pidhorni împotriva României*, paragrafele 36 și 37, Hotărârea din 12 februarie 2008, pronunțată în Cauza *Kafkaris împotriva Ciprului*, paragraful 141, și Hotărârea din 21 octombrie 2013, pronunțată în Cauza *Del Rio Prada împotriva Spaniei*, paragrafele 92 și 93).

30. Totodată, drept consecință logică a principiului conform căruia legile trebuie să fie de aplicabilitate generală, formularea actelor normative nu este întotdeauna exactă, **folosirea unor caracterizări generale fiind preferată unor liste exhaustive** (a se vedea Hotărârea din 15 noiembrie 1996, pronunțată în Cauza *Cantoni împotriva Franței*, paragraful 31).

31. De aceea, nu poate fi primită susținerea potrivit căreia destinarii dispozițiilor legale criticate nu își pot adapta conduita în funcție de conținutul lor, deoarece acestea sunt suficient de clare, precise și previzibile, sens în care legiuitorul a definit în termeni lipsiți de echivoc în cuprinsul ordonanței contestate ce se înțelege prin **pescuit comercial**, ce reprezintă **uneltele de pescuit și care sunt acestea**. Totodată, o condiție *sine qua non* a existenței infracțiunii contestate o reprezintă împrejurarea că persoana care produce, importă, comercializează, deține sau folosește la pescuit anumite unelte este o **persoană neautorizată și, de aceea, în aceste situații, suplețea legii este de preferat, întrucât nu se poate stabili aprioric în totalitate ce fel de unelte pot produce, comercializa, deține sau folosi la pescuitul ilegal persoanele neautorizate, cu atât mai mult cu cât acestea pot fi confecționate în mod artizanal.**

32. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de Bogdan Ionuț Rusu și Iulian Dragoș Rusu în Dosarul nr. 6.112/189/2015 al Judecătorei Bârlad și constată că dispozițiile art. 64 lit. i) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 23/2008 privind pescuitul și acvacultura sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Judecătorei Bârlad și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 28 septembrie 2017.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

prof. univ. dr. **VALER DORNEANU**

Magistrat-asistent,
Afrodita Laura Tutunaru

ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE

MINISTERUL PENTRU ROMÂNII DE PRETUTINDENI

ORDIN

privind modificarea anexei nr. 13 la Ghidul beneficiarului — 2017, aprobata prin Ordinul ministrului pentru românii de pretutindeni nr. 2/2017

În temeiul:

— Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 1/2017 pentru stabilirea unor măsuri în domeniul administrației publice centrale și pentru modificarea și completarea unor acte normative, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 129/2017, cu modificările și completările ulterioare;

— Legii nr. 90/2001 privind organizarea și funcționarea Guvernului României și a ministerelor, cu modificările și completările ulterioare;

— Legii nr. 500/2002 privind finanțele publice, cu modificările și completările ulterioare;

— Hotărârii Guvernului nr. 264/2003 privind stabilirea acțiunilor și categoriilor de cheltuieli, criteriilor, procedurilor și limitelor pentru efectuarea de plăți în avans din fonduri publice, republicată, cu modificările și completările ulterioare;

— Legii nr. 299/2007 privind sprijinul acordat românilor de pretutindeni, republicată, cu modificările și completările ulterioare;

— Legii nr. 321/2006 privind regimul acordării finanțării nerambursabile pentru programele, proiectele sau acțiunile privind sprijinirea activității românilor de pretutindeni și a organizațiilor reprezentative ale acestora, precum și a modului de repartizare și de utilizare a sumei prevăzute în bugetul Ministerului pentru Românii de Pretutindeni pentru această activitate, cu modificările ulterioare;

— Ordonanței Guvernului nr. 119/1999 privind controlul intern și controlul financiar preventiv, republicată, cu modificările și completările ulterioare;

— Hotărârii Guvernului nr. 17/2017 privind organizarea și funcționarea Ministerului pentru Românii de Pretutindeni, precum și pentru modificarea și completarea Hotărârii Guvernului nr. 857/2013 privind organizarea și funcționarea Institutului „Eudoxiu Hurmuzachi” pentru românii de pretutindeni, cu modificările și completările ulterioare,

ministrul pentru românii de pretutindeni emite prezentul ordin.

Art. I. — Nota cuprinsă la punctul „Onorarii, indemnizații etc.” din anexa nr. 13 la Ghidul beneficiarului — 2017, aprobat prin Ordinul ministrului pentru românii de pretutindeni nr. 2/2017, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 182 și 182 bis din 14 martie 2017, se modifică și va avea următorul cuprins:

„NOTĂ:

Vor fi decontate sumele reprezentând onorarii brute, cu condiția prezentării documentelor justificative privind plata impozitelor și a taxelor reținute.

În cazul în care, în raport cu dispozițiile legislației din statul unde sunt datorate taxele și impozitele aferente onorariilor încasate, acestea se achită în cursul anului următor, beneficiarul va depune o declarație pe propria răspundere prin care se angajează că va plăti sumele datorate, menționate în conformitate cu normele juridice incidente în statul respectiv.

Nu vor fi decontate sumele reprezentând taxele și contribuțiile angajatorului.”

Art. II. — Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Ministrul pentru românii de pretutindeni,
Andreea Păstîrnac

București, 16 octombrie 2017.
Nr. 243.

EDITOR: GUVERNUL ROMÂNIEI

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; C.I.F. RO427282,
IBAN: RO55RNCB0082006711100001 Banca Comercială Română — S.A. — Sucursala „Unirea” București
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 Direcția de Trezorerie și Contabilitate Publică a Municipiului București
(alocat numai persoanelor juridice bugetare)

Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, internet: www.monitoruloficial.ro

Adresa pentru publicitate: Centrul pentru relații cu publicul, București, șos. Panduri nr. 1,
bloc P33, parter, sectorul 5, tel. 021.401.00.73, fax 021.401.00.71 și 021.401.00.72

Tiparul: „Monitorul Oficial” R.A.

